

INTERVJU

RÄVEN TAR TON – VÅGAR BÅDE NOSA OCH YLA

– Om man går in i en toalet där det luktar illa så tycker man att det är obehagligt i början. Sen vänjer man sig, säger Stefan Holgersson, aspirant som efter två år hos polisen ännu inte vant sig.
– Mycket inom polisen är inoffektivt och orationellt. Men tyvärr är det väl så att man vänjer sig och accepterar detta ju längre man varit inom verket, förklarar han liknelsen.

Text ÅSA TILLBERG Foto LARS TORNDALH

Stefan Holgersson är en enbörvel. Han säger det på otvivelaktig norrländskdialekt. Han vet att som riksförstas han kallas sig på smeknamn. För övrigt ska genomgången att en rikspolisstyrelse, sitter på en polisinspektör, vilket Stefan Holgersson otvivelaktigt är. Men han är också systemman och har arbetat flera år i datatjänsten.

– Jag var vid en sån där konstmässan som Huse och Tage Leckade ska på på 80-talet, säger Stefan glimmande. Alltså en som påstod sig ha skrivit datatexterna.

Datatexterna inom polisstyrelsen är värre än ett vargsläppligt kapital, har han kommit konstatera i sitt examensarbete på Polihögskolan – en lista på stödlat en halv decimeter där han skapar ut polisstyrelsens administrativa rutiner skapad.

Polisen är inte mindre efter tre eller när det gäller datatexterna. Vi är december efter, svarar han. "Datatexterna" inom polisstyrelsen innebär alltså att man ställer ut några hund år tillkommit med en obegriplig manual. Då blir inte datorn till någon större nytta.

– Det är faktiskt en väldigt administrativt

man som är viktig. Man måste ha apparater, man måste ha program och man måste ha kommande. Annars kan datorn till och med

ha ett hinder i stället för en hjälp.

– Många chefer tror alltså på att datorerna hjälper Stefan Holgersson. De kan inte så mycket och tror att bara man får datorer så ska alla problem vara lösta.

– Det är sant att det är poliser som har tyckt att det är kul med datorer som blivit "datafolk".

– Dessutom är möjligheterna och förstågan på central nivå att fånga upp idéer och behålla handläggning.

Stefan är mycket kritisk mot att polisen bygger så stora datagigant. Till exempel HAR och PARIS börjar på lokala

polistjänstsystemer.

– De stora systemen blir både kostsamma, tar lång tid att bygga upp och kräver mycket underhåll. Vi har tyvärr 17 personer med PARIS i tjänsten beräknas det kosta 13-14 miljoner i år, vilket är väldigt stora siffror.

Skriver fortfarande på maskin

Särskilt är datatextstyrelsen inom mycket litet. Arbetsuppgifter som självklart skulle vara datoriserade är det inte.

– När man ska göra någon till exempel. Då får man ja fortfarande knucka in uppgifterna på ett sådant format med flera koptar med hjälp av den gamla tekniken. Det är faktiskt så att till exempel, samt de övriga tar sig, och varför, vete gullarna.

STEFAN HOLGERSSON
Polisinspektör och
systemman

RÄVEN TAR TON – VÅGAR BÅDE NOSA OCH YLA

– Om man går in i en toalett där det luktar illa så tycker man att det är obehagligt i början. Sen vänjer man sig, säger Stefan Holgersson, aspirant som efter två år hos polisen ännu inte vant sig.
– Mycket inom polisen är ineffektivt och orationellt. Men tyvärr är det väl så att man vänjer sig och accepterar detta ju längre man varit inom verket, förklarar han liknelsen.

text ÅSA TILLBERG foto LARS TORNDAHL

Stefan Holgersson är en rävjäväl. Han säger det på omisskännlig norrköpingssdialekt. Han vet att som räv förväntas han hålla sig på mat-tan. För oinvigda ska genast påpekas att en räv på polisspråk, syftar på en polisaspirant, vilket Stefan Holgersson otvivelaktigt är. Men han är också systemerare och har arbetat flera år i databranschen.

– Jag var väl en sån där konsultkonsult som Hasse och Tage brukade skoja om på 80-talet, säger Stefan själv-ironiskt. Alltså en som jobbade som konsult åt datakonsultföretagen.

Datoriseringen inom polisväsendet är värre än ett sorgligt kapitel, har han kunnat konstatera i sitt examensarbete på Polishögskolan – en lunta på sisådär en halv decimeter där han skäpar ut polisväsendets administrativa rutiner skoningslöst.

– Polisen är inte månader eller år efter när det gäller datorisering. Vi är decennier efter, suckar han.

– "Datorisering" inom polisväsendet innebär alltför ofrukt att man ställer ut några burkar tillsammans med en obegriplig manual. Då blir inte datorm till någon större nytta.

– Det är rutinerna omkring administrationen som är viktiga. Man måste ha apparater, man måste ha program och man måste ha kunskande. Annars kan datorm till och med

bli ett hinder i stället för en hjälp.

– Många chefer tror alltför gott om datoriseringen, hävdar Stefan Holgersson. De kan inte så mycket och tror att bara man får datorer så ska alla problem vara lösta.

– Det är vanligt att det är poliser som har tyckt att det är kul med datorer som blivit "datafolk".

– Dessutom är möjligheterna och förmågan på central nivå att fånga upp idéer och behov bristfälliga.

Stefan är mycket kritisk mot att polisen byggt så stora datasystem. Till exempel RAR och PARIS lider av koloss på lerfötter-syndromet.

– De stora systemen blir både kostsamma, tar lång tid att bygga upp och kräver mycket underhåll. I dag sysslar 17 personer med PARIS. I framtiden beräknas det krävas 13-14, vilket är sanslöst stora siffror.

Skriver fortfarande på maskin

Samtidigt är datoriseringsgraden ännu mycket låg. Arbetsuppgifter som självklart skulle vara datoriserade är det inte.

– När man ska gripa någon till exempel. Då får man ju fortfarande knacka in uppgifterna på ett antal formulär med flera kopior med hjälp av den gamla Haldan. En av kopiorna ska till åklagaren, vart de övriga tar vägen, och varför, vete gudarna...

Det är frustrerande, tycker Stefan, när man som polis vet att man behövs på stan. Då sitter man där och fyller i blanketter.

– Låt administratörerna göra det som de är bra på, säger Stefan en aning oortodox. Det är ju inte bara så att administration slukar pengar. En administratör har lägre lön än en polis och gör för det mesta de administrativa jobben snubbare.

Argumentet som bland annat förs fram av Polisförbundet att poliser som sitter med administrativa sysslor också kan skickas ut på ingripanden, är han klenotrogen inför.

Statistik och synlighet

– Hur ofta går en sån polis ut – när han ska köpa fikabröd kanske...

– Fast egentligen struntar jag i vilket. Jag vill vara ordningspolis och ägna mig åt det. I dag tar administrationen alldeles för mycket tid, fastslår Stefan Holgersson. Och det verkar tyvärr inte som om den kommer att minska åtminstone inte med tanke på det sätt som statistik användes inom polisen.

– Fortsätter det så kan vi ju lika bra flytta över alla poliser dit, säger Stefan och pekar från huset vid Kungsholmsgatan där vi sitter, mot Rikspolisstyrelsen på Polhemsgatan.

– Då minskar ju antalet polisanmälningar radikalt. Sen kan vi skicka polisbilar i luftballonger runt stan för att öka synligheten. Då har vi nått de statistiska målen i alla fall, ironiserar han och låter lite som polisprofessor Persson när han analyserar polisen.

Men Stefan Holgersson har inte stulit tankegångarna från GW – han har gjort egna iakttagelser under sina dryga två år som polisaspirant.

– Jag vill verkligen inte vara någon bessonwiser, säger Stefan, som är väl medveten om hur en aspirant förväntas uppträda.

– "Lägg lågt" säger alla till mig.

Men det har han svårt för. Redan på skolan var han kritisk mot mycket.

– Jag tycker egentligen inte att PIIS är någon högskola, funderar han.

– Bara det där med närvaroplikten var ju konstigt. Särskilt eftersom föreläsningarna ofta inte var vidare bra. Man kunde läsa allt i boken.

Datakunskapen fick honom att se rätt:

– De krävde att vi skulle lära oss en massa kommandon – som stod i manualen – utantill. Jag skrev konsekvent på provet "se boken" på alla frågor. Varför skulle jag lära mig det utantill, som jag senare alltid kan läsa mig till när jag har boken bredvid mig?

Resultatet blev att systemerare Holgersson fick problem med att få godkänt i datakunskap.

Trots kritiken tycker Stefan att de poliser som går ut skolan är välutbildade. Något som polisväsendet får se upp med, menar han.

– De har hög teoretisk nivå. Tycker de att jobbet inte är bra så drar de iväg till bättre betalda jobb, säger han, och inkluderar sig själv. Trots att han en gång övergett en mer lönsam karriär för att förverkliga pojkdrommen om att bli polis.

– Pappa har varit polis först, han sa till mig att inte bli polis direkt efter skolan utan att göra nånting annat först, därför utbildade jag mig inom databranschen. Fast jag blev kvar där längre än jag tänkt.

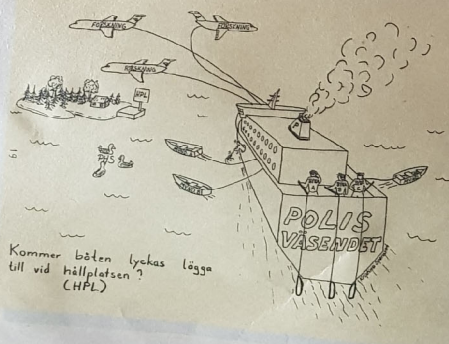
Rädd inte få jobb

I jul blir drömmen till sist verklighet; då blir Stefan färdig ordningspolis. Fast Stefan säger inte "när", han säger "om", och hävdar på fullt allvar att varken han eller andra aspiranter känner sig trygga och säkra på att få bli kvar i verket till sist. Inte minst är obekväma åsikter en anledning till oro, menar han.

Nåja. Sitt examensarbete fick han presentera för självaste biträdande rikspolischefen Bengt Frih här i ledningen, i närvaro av bland annat P.T. Bitr. RPC växlade mellan att se generad ut över de välriktade sparkarna och att skratta förröjt åt denne oförvågna praktikant som hade ofinheten att ge sig på inte bara "systemet" utan också självaste chefsgrannvret.

Och hördes muttra att unge Holgersson nog skulle gå långt vad det led, något som densamme dock säger sig vara helt ointresserad av. Utan att verka förmäten konstaterar han att dataexpert inom RPS nog inte är så lön-

Ytterligare kritik från aspirant Holgersson: Att styra polisväsendet är som att styra en finlandsfärja med åror.

samt som ute på marknaden. Det är polis han vill bli. Och han hoppas att cheferna tog hans kritik på rätt sätt.

– Det är ju roligt att de överhuvudtaget lyssnar, det får man väl se som en framgång, konstaterar Stefan.

– Fast sen vill jag ju inte bli någon sorts lustig inslag som man tar till ibland, som Babben Larsson eller så...

Till jul blir det förmodligen tunnelbanan för unge Holgersson. Han fäskar för patrulleringarna på Centralstationen.

– Där är det inte ovanligt att det går två-tre polispatruller även om det är folktomt, konstaterar han. Att man har så många poliser där beror på att statistiken visar att brottsligheten är hög.

– Men man har ju inte analyserat statistiken, utbrister han upprört. Den höga brottsligheten kan ju bero på några enskilda incidenter, eller att sådant som egentligen inte hänt riktigt på Centralen har kodats som det i alla fall eller vad som helst.

– Ska man dra en parallell så borde ju brottsligheten på Råsunda medföra att man hade patrullering där jämt...

Lögn, förbannad lögn och statistik

Statistiken inom polisväsendet ökar hela tiden, menar Stefan, och datorerna är en bovi i det dramat.

– Det är ju så lätt att göra vackra tredimensionella staplar i olika färger muförtiden – i stället för att lösa brotten. Men ingen har egentligen tänkt på vad all statistik ska användas till. Många gånger blir den meningslös, andra gånger saknas det som verkligen behövs.

Ibland är den inte ens sann.

– Jag har flera gånger träffat på vakthavande befäl som berättat att någon analys- eller planeringsavdelning högre upp påpekat att de fotpatrullerar en halvtimme för lite i veckan i distriktet. "Så nu skriver vi upp en halvtimme till, fast vi gör precis som förut", sa vakthavande helt framt.

– Vad ska man då med statistik till, undrar Stefan. Han har märkt att det där med rak kommunikation inte riktigt är vad polisväsendet är bäst på.

– Mellancheferna sällan ofta informationen. De talar inte om hur det ser ut i verkligheten när de pratar med sina högre chefer.

– Det slickas mycket uppåt, säger han, men skundar sig att tillägga att de flesta chefer han träffat verkat bra.

– De verkar vara väldigt vettiga människor, ändå blir det fel i kommunikationerna. Man säger vad folk vill höra i stället för det som är sant.

Och vad händer då när de får höra sanningarna – till exempel när Stefan påpekar underligheter.

– Tja, en del säger "räkna väl igen käftten". En del säger "jaja, så är det". En del säger "det är fel, men hur ska man kunna ändra på det?"

– Polisväsendet är ju litegrann som en finlandsfärja som styrs med åror. Det spelar ingen roll vad man gör, den bara går på.

Främst är det revirtänkandet som bär skulden till det, menar Stefan.

– Vissa gör ju aldrig vissa typer av jobb. Och här skvallras mer än på nåt annat ställe jag varit på. RPS byråer lider av samma sak. Om de åtminstone kunde dra åt samma håll så skulle de kanske kunna styra något.

– Jag tror ju inte att jag kan förändra polisväsendet. Men liksom flera bäckar små kan göra en stor å är det möjligt att jag i den stora floden kanske kan vara som en liten fjällbäck. □

